

Joachim Grieg

BERGENS MUSEUMS
BIBLIOTEK

7486
21

14
Bergen, (Norge) 24 November 1920

Herr Statsminister Chr. Michelsen,

FJÖSANGER.

Jeg oversender hermed dokumenterne, 8 i tallet, vedkom-
mende Edvard Griegs fond med anmodning til Dem om De velvilligst
vil se paa saken.

Bull gir sig ikke og jeg kan efter mit bedste skjön ikke
forstaa hvorledes Departementet skulde kunne approbere bemerkningerne
til b. og c., naar disse skal forandres for at bringe statutterne i
overensstemmelse med de nu eksisterende forhold.

Jeg har ogsaa mine tvil om, hvorvidt Harmoniens Bestyrelse
efter testamentet overhovedet kan sies at ha nogen adgang til at öve
indflydelse paa det som nu foregaar. Den er sat til at forvalte og
ikke noget videre. Det maa jo være os exekutorer der maa sørge for
at statutterne bringes i overensstemmelse med de nye forhold. Men nu
har jo Departementet krævet uttalelse av Harmonien og da kan vi vel
neppe komme den forbi.

Jeg anser det for meget önskelig at forandringerne blir
gjort endnu medens vi er tilstede, men jeg kunde dog tænke mig at
det vilde være bedre ingen forandring at gjøre end at lave et nyt
dokument, hvor de tidligere bemerkninger ikke naturlig slutter sig
til bestemmelserne.

Saken bedes derefter sendt til Herr Joh.Lud, Mowinckel
for at vi kunde faa et litet möte til behandling av hvad vi bör
foreta.

Det er jo nærmest Bulls sidste uttalelse som trænger
gjennemlæsning.

Ärbödigt

Joachim Grieg

De foreslaaede Forandringer i Statutterne for
Edvard Griegs Fond.

11 Forandringerne er foreslaaet forat Bestemmelserne i Statutterne skal kunne passe ind i de nye forhold, som i forskjellige Retninger er anderledes end ved Testamentets Affattelse forudsat. Jeg vil imidlertid strax peke paa, at Testatorernes grundlæggende Tanke ved Testamentets Affattelse: "at -- den nationale scene orkester ~~bruytes~~ til "Harmonien" som dette selskabs faste orkesterstamme" -- selvfølgelig maa ha sit forblivende, uagtet de faktiske forhold er noget helt andet. Der kan dog ikke vare nogen som helst Betænkelighed ved at bortse fra denne Testamentets Grundide, da det som er kommen i Stedet ^{samme} ~~for~~ ubetinget er en stor Fordel, som man tør vare overbevist om ~~først og fremst~~ Testatorerne ^{selv} vilde ^{benyttet sig} have lagt til Grund for Tanken i sin Dotation, om de havde kunnet haabe paa dens Realisation saa hurtig som sket.

Hvad de foreslaaede Forandringer: 3 b og c angaar, vil jeg dertil udtale: Bestemmelserne, som knytter sig til disse er efter min Mening saa lidet fordelagtige for den nat. Scene, at den ikke vilde kunne gaa med paa dem, saa fremt de skulde opfyldes bogstavelig. Naar imidlertid Fondets Renter i procentomindene blir fordelt iflg. Statutterne med $\frac{2}{5}$ til Theaterorkesteret og $\frac{3}{5}$ til "Harmoniens" Orkester, suten at Betingelserne fra den nat. Scenes Side forlanges helt opfyldt, saa er det bl.a. af den Grund, at ogsaa "Harmoni" har den største Interesse af at søke opretholdt og utvidet den nat. Scenes Orkester. Forholdene har ogsaa gjort enkelte

af Bestemmelserne overflødige, hvorfor de forsaavidt nok vilde kunne frafalde, da de ingen direkte Nytte har for "Harmonien", men da de samlet utvirkeligt lægger et vist Bæms paa den nat. Scene til paa sin Side at vise ~~Samtidskommentar~~ sit ~~forhold~~ til Offervilje for sit Orkester, vil det — set fra "Harmoniens" Standpunkt — være forbunden med en vis Risiko at sløife disse Betingelser. — Omend ^{et Tilskud af} de tilførlige $\frac{2}{5}$ af Fondets Renter formentlig ikke vil være afgjørende for Opretholdelsen eller Inderpætholdelsen af den nat. Scenes Caketer, er det dog klart, at det snarere vil bli opretholdt med dette Tilskud end uten samme; men paa den anden Side kan man ikke vente, at den nat. Scene vil opfylde Betingelser, som medfører Udgifter og Uleiligheder, som staar i absolut Misforhold til den derved opnaede Fordel. Dette vilde eksempelvis bli Tilfaldet, saafremt Bestemmelserne om den gratis Afgivelse af Theaterorkesteret til samtlige af "Harmonien" arrangerede Orkesterprøver og Konserter skulde opfyldes bogstavelig. — Hvis nu de strenge Bestemmelser, som paatræder den nat. Scene for Opnaelsen af sin Andel af Fondets Renter helt skulde bortfalde, ^{reduceres} ~~reduceres~~ dermed ogsaa den ^{i hi Grad} Tilskyndelse, den ~~skulde~~ har til at opretholde sit Orkester, ^{og dette faar meget snarere som} ~~saafremt~~ den Mulighed skulde indtræde, at det kun vilde kunne ske, naar dette Tilskud til Bestridelse af Udgifterne kunde paaregnes. — Hvis endelig den nat. Scene sa som saa: Nei, Tak, paa de Betingelser vil vi ikke ta imot den Renteanspart, som efter Statutterne skulde tildeles os. Ja, da forstaar jeg Statutterne saaledes, at heller ikke "Harmonien" kan gjøre Regning paa at faa

sin Andpart; men at i saa Fald den hele Renteudbetaling vil gaa til Reiestipendier for Sorenskriverne. "Harmonien" har derfor i første Række Interesse af at komme i god Forstaelse med den nat. Leve til Opnaelse af et Kompromis, hvorved Andelen i Edward Griegs Fonds Statutter kan ske fuldendt.

Jeg kommer saaledes til den Slutning, at det ligger i "Harmoniens" Interesse saavel at Testamentets principale Bestemmelse om Fordelingen af Fondets Renter virkeliggjøres iflg. Statutterne, som ogsaa, at de Betingelser, som knytter sig til Fordelingen iallefald formelt opretholdes.

Til Forandringerne i Punkterne 5 og 6 har jeg intet at bemærke, naar Bemærkningerne til Punkt 3 b. og c. blir staaende.

Bergen, 12 November 1920

12

Herr Arkitekts Schak Bull,

her.

Undertegnede exekutorer har gjennomlæst Deres bemerkninger om de i Edvard Grieg Fondets statuter foreslaaede forandringer.

Man kan slutte sig til Deres tanke forsaavidt, at ~~det~~ ^{bemerkning} ^{gjæmme til b og c.} muligens vilde klargjøre den stemning under hvilken Edvard Grieg i sin tid avfattet disse statuter. Men man kan ikke forstaa, at det kan være mulig at stryke b. og c. og bibeholde bemerkningerne til disse avsnit. Vi er alle enige i at b. og c. efter de nu indtraadte forhold maa strykes, ^{men} ~~og~~ skulde man da opretholde bemerkningerne, vilde disse komme til at se saa umotiveret ut, at vi ikke kan tænke os at Departementet vilde kunne approbere de forandringer som vi attraar og som vi alle er enige om bør foretages.

Vi vil saaledes henstille til Dem, om De ikke under samraad med de øvrige medlemmer av fondets bestyrelse kunde opnaa tilslutning til vort andragende til Kirkedepartementet saaledes som det foreligger. Vi har ~~na~~ faat Fru Nina Griegs tilslutning til vort andragende og naar vi som exekutorer av de anførte grunde ikke mener at burde gjøre nogen forandring i vort tidligere andragende, vil en indsigelse fra Fondets Styre kun kunne lede til at saken blir forsinket eller slet ikke vil kunne gjennomføres, hvad der vilde være meget beklagelig.

Vi kan ^{særlig} indrømme at Deres betæneligheter ikke savner et vist grundlag men vi kan ikke forstaa at det er av den betydning at de forandringer, som vi dog alle mener er nødvendige, av den grund skulde maatte strande.

Joachim Grieg

BERGEN & CHRISTIANIA

Bergen

Herr Schak Bull

- 2 -

12/11 1920

De maa ogsaa erindre, at selv om ikke bemerkningerne indtages i fondets statuter, vil de gamle statuter altid være forhaanden sammen med de nye, saa at man, dersom man i fremtiden skulde være i tvil om Edvard Griegs opfatning da han gjorde sit testamente, vil ha anledning til at finde denne udtrykt i de oprindelige statuter.

Alf Michelsen Joachim Grieg Johs. Ludw. Houmøller

De foreslaaede Forandringer i Statutterne for
Edvard Griegs Fond.

Forandringerne medfører — saaledes som de er foreslaaet af Exekutorerne — ved Tiden af at samstemme Statutterne med de eksisterende Forhold, kun saadanne Endringer, som bringer direkte Fordel for den nat. Scene og aflaster dens Forpligtelser saaledes, at den efter Forandringerne vil kunne diktere „Harmonien sine Betingelser for Samarbejde i de Interesser, som knytter sig til Orkesteret, medens det modsatte snarere er tilfaldet iflg. Statutternes nuværende Ordlyd. Nu er der opstillet saa haarde Betingelser for den nat. Scenes Andel af Renterne til Fordel for „Harmonien“, at førstnævnte ikke vil kunne modtage denne Andel, medmindre sidstnævnte ikke frivillig skulde gi Afkald paa meget af, hvad der er opstillet. Det vil efter min Mening være uregtig, om „Harmoniens“ Styre som Fondets Forvalter uden videre skulde gi Afkald paa denne Fordel. Jeg mener, at der maa komme noget i Stedet for disse Bestemmelser, som vil bringe Statutterne i Overensstemmelse med de faktiske Forhold; men som ikke forrykker „Harmoniens“ og den nat. Scenes indbyrdes Stilling ligeoverfor de Fordel, som Fondet indbeholder for hver af disse. Hvis dette ikke kan ordnes paa en for „Harmonien“ tilfredsstillende Maade, anser jeg det for denne hældigt at lade Statutterne forbli uforandret. Jeg gaar da ut fra, at saavel „Harmonien“ som den nat. Scene har saa store Interesser af at komme til en forstaaelse indbyrdes, at de formelle Vanskeligheder maa kunne overvindes, saa at

Fondets Renter kan komme disse Institutioner til Del uden at fandan i Statutterne paa nogen Maate krænkes.

Jeg finder som sagt under alle Omstændigheder, at det vil være betænkeligt - fra „Harmoniens“ Standpunkt - helt at sløife Bemærkningerne til 3 b og c. Imidlertid tror jeg, at man kan forenkle dem ganske betydeligt i Retning af de eksisterende Forhold, uden at „Harmoniens“ Interesser derved skulde lide noget nærneværdigt Afbræk. Men ved Forenslingen, som jeg nedenfor skal forklare mig nærmere om, mener jeg i alle Fald at kunne opnaa den Fordel, at det fremtidige Kontraktforhold lettere vil kunne ordnes hovedsagelig ud fra et rent Pengespørgsmaal. Jeg kan tænke mig, at Bemærkningerne kunde reduceres til dette:

„ Naar vi saaledes afdeler fondets renter til
„ udvidelse af den nationale scenes orkester — 18 mand,
„ som vi for et theaterorkester anser for at være det yderste
„ minimum — sker dette fordi vi foruden derved paa
„ bedste maade at ramme theatrets interesser, ogsaa vil
„ opnaa at skaffe „Harmonien“ gratis raadighed over en
„ vel sammenspillt stamme af musikere for de høiere
„ koncerter. Denne stamme, som theatroet forpligter til
„ lidt efter lidt at søge forigjet, bliver det „Harmoniens“
„ egen sag til udførelse af sine koncerter at forstærke
„ med de bedste orkesterkræfter, som til enhver tid
„ maatte være at opdrive i byen.

„ For at theaterorkesteret skal faa nyde godt af
„ fondets renter — saaledes som bestemt — gjøres det
„ derfor til betingelse, at theaterorkesteret i sin helhed

„ stilles til gratis afbenyttelse for „Harmonien“ til dets koncerter
„ med tilhørende prøver. ”

Betingelserne om gratis Lokale i Theatret har saa
liten Interesse for „Harmonien“, at disse efter min Mening
kan frafalde. Paa forhandlingerne mellem de to In-
stitutioner kommer da utvivlsomt at bli de økonomiske
Forhold, som følger af, at „Harmonien“ formelt benytter
Theatrets Orkester eller af, at i Realiteten „Harmonien“ af
sit faste Orkester appir de fornødne Musici til Theater-
orkesteret. Naar de øvrige Betingelser saaledes falder bort,
kan forhandlingerne derved bli saa meget enklere. Jeg
kan fremdeles ikke indse, at Departementet skulde kunne
ha noget imod at approberer Forandringerne med Bemærk-
ningerne i den her antydede Form. De staar i fuld
Samklang saavel med den grundlæggende Tanke, som
ogsaa med Statutternes enkelte Paragrafer. Det er kun
formelle Vanskeligheder, som maa overvindes, forat Forbets
Statutter skal stees færdigt. Har man først den økonomiske
Forstaaelse, vil det formelle vistelig med Lethed kunne ordnes,
men det er min Mening, at den økonomiske Forstaaelse
med den nat. Scene falder lettere for „Harmonien“,
hvis Betingelserne — omend i revideret Form — blir staaende.
Derfor kan jeg for min Part heller ikke frafalde dem helt.

Skulde D'eres Exekutorer kunne gaa ind paa at
bibeholde Betingelserne til 3 bage i den ovenfor antydede Form,
vil jeg forebringe Forandringerne for „Harmoniens“ Styre med
min Anbefaling til Vedtagelse.

Bergen 10. November 1920.

Svend Bull

I Sagens Interiming ønsker Styret for Edward Griegs Fond at udtale:

Hj. Statutternes ^{Praxis anbefaler} ~~bestemmelser~~ Testatorerne, at deres Sanke og Vilje er den, at Fondets Renter skal anvendes til
 "at lette og fremme Vilkaaren for den hoiere Musik i Bergen"
 "gjennem Musikskabet "Harmonien". — Som Forholdene dengang var, ansaa de dette formaalstjenligt ved samtidig at støtte saavel "Harmonien" som Den nat. Scenes Orkester, der mentes at skulle danne "Harmoniens" faste Orkesterstamme. Hensigten med Fondet var saaledes at gjøre Den nat. Scenes Orkester bedst og storst muligt for derved at gjøre "Harmoniens" faste Orkesterstamme saa god og stor som mulig. Hensynet til Den nat. Scene selv kan ikke sees at ha vaeret bestemmende, traetimed opstilles i Statutterne en Række Bestemmelser som Betingelser for at Den nat. Scene skal bli delagtig i Renterne, Betingelser som ^{ikke} ~~betjente~~ ^{betjente} at fremme "Harmoniens" ^{Monopoli, men} ~~Monopoli~~ ^{Opfyldelse} vilde bety lige mange generende Indgroeps- ~~ninger~~ i Den nat. Scenes ~~og~~ ^{Orkesteret} ~~Virke~~, saaat det skulde synes lidt rimelig, at Den nat. Scene ^{Orkesteret} skulde kunne motte Renterne paa saa ugunstige Betingelser. Forholdene m. H. t. Bergens Musikliv, speciel Orkestermusik, har imidlertid totalt aendret Karakter. Det er ikke lenger Theatrets Orkester, som danner Grundstammen for "Harmoniens" Orkester, men omvendt en Del af "Harmoniens" Orkestermedlemmer, som danner Theatrets Orkester. Under disse Omstaendigheder synes Forretsaetningen

for Den nat. Scene's Andel af Fondets Renter i Realiteten at
være brøstet. N.a.O. det synes lidet rimeligt, at nogen
Del af Renterne vilde være tiltænkt Den nat. Scene's
Orkester, saapremt Testamentet havde været affattet
under nærværende Forhold. — Det er forøvrigt ingenlunde
Styrets Hensigt at forsøge paa at faa en ~~Ændring~~ Æn-
dring i For-
delingen af Fondets Renter, saaledes som Statutterne foreskriv-
den; men man vil kun søge at forhindre, at den
Interesse, som Den nat. Scene nu har — gennem nævnte
Betingelser — ^{virkelig effektivt} at forbedre og øge sit Orkester, ~~ikke~~ svækkes.
Det er Styrets bestemte Formening, at saa vil være tilfaldet,
hvis Bemærkningerne til 3 b og c helt sløifes, og det i
Statutterne kun skal hete kategorisk: „ $\frac{2}{5}$ til Theaterorkester
— til Førgelse og Forbedring af Harmoniens Orkester“. Man
naar Frygt for, at Høifningen af de omhandlede Betingelser
kan medføre, paa den ene Side, at disse $\frac{2}{5}$ af Renterne i
Virkeligheden kun vil komme Den nat. Scene's Orkester til gode
uden at tjene til Førgelse og Forbedring af „Harmoniens“ Orkester
— og paa den anden Side ligger det nær at anta, at „Harmoni-
ens“ vil ha vanskeligere for at kunne afslutte en økonomisk fordelagtig
Overenskomst med Den nat. Scene og ~~afstaaelse~~ ^{af de nødvendige}
Musikere til sit Orkester ^{der er nemlig Forholdet saaledes at den nat. Scene's} end forresten ~~den~~ ^{den} forat bli delagtig i
Fondets Renter risikerer at maatte finde sig i Vilkaar, som
generer dets Virke og er yderst ugunstig: økonomisk Hensæen,
medens desamme Vilkaar er fordelagtige for „Harmoni-
ens“. Høifningerne af Betingelserne vil saaledes let kunne
virke til Skade for „Harmoniens“ Orkester, altsaa med
Grundtanken i ~~Testamentet~~ ^{Legatet}. — —

San beættiget en Ændring af Statutterne som foreslaaet end
skulde egnes ~~for~~ ~~de~~ ~~nuværende~~ ^{for} ^{de} Forhold, kan Styret efter hvad
ovenfor er uttalt ~~ikke~~ ^{dog} ikke anbefale samme.

Hvis Departementet tiltrods herfor skulde imødkomme
Executorernes Begjæring, tillater nærværende Styre sig at
anbefale ^{at} 36 gives en tilføielse, som i højere ^{eng eller forfagets} Grad sikrer Theatrets
Penteanparts Anvendelse, til Forjæle og Forbedring af Harmoni-
Orkester og som dernæst saavidt muligt tilsikrer Harmoni-
en rimelig Godtgjærelse for de Musikerne — i et Antal af mindst
10 Mand — som den stiller til Disposition for Den nat. Scenes
Orkester.

I Forbindelse med nærværende Saks Behand-
ling tillater Styret sig at gjøre opmærksom paa et andet
Misforhold, som synes at gjøre sig gjældende; naar der i
Statutternes Punkt 1 tales om Musiksekretæret, Harmoniens
Bestyrelse som Fondets Forvalter. Her siges, at af Harmoniens
Styre skal to Medlemmer med Karamand vælges af og
blandt Den nat. Scenes Styre. Det maa være tilstrækkeligt,
om kun et Medlem med Karamand vælges saaledes; thi ellers
vil bl. a. Harmoniens egne kontingentgørende Medlemmer paa
endog mindre Indflydelse paa Valget af Styresmedlemmer
end f. Ex. Den nat. Scenes Styre. Ifølge Harmoniens Lov
skal nemlig Styret bestaa af syv Medlemmer, hvoraf
mindst et skal være Musiker. Disse syv Medlemmer
med sine Karamand vælges saaledes: To af Bergens For-
mandskab, et af Harmoniens Orkester som dets Repre-
sontant, og hvis Den nat. Scene skal vælge to, blir der kun
to at vælge for Harmoniens Vedkommende, og disse to

skal endogaa vælges af "Harmoniens" Repræsentantskab, som
igjen er sammensat af Personer nomineret gennem Valg
af desamme Institutioner saaledes: "Harmoni" 8; Bergen
Formandskab 5; Den nat. Scene 1 og "Harmoniens Or-
kester 2. — Det vil heraf vistnok forståes, at al Rimelighed
taler for, at Den nat. Scenes Styre gir Appald paa Valget
af det ene Medlem til Fordel for "Harmoni" Repræsentant-
skab, som paa denne Maade^{vil} faa tre Styresmedlemmer at vælge
i Stedet for kun to, og saaledes sandsynligvis vil kunne
influere noget mere paa Styrets Sammensætning end uten
denne Forandring. For Samarbejdet mellem "Harmoni"
og Den Nat. Scene antar man, at det ingen Betydning
vil ha, om der i førstnævntes Styre sætter en eller to af
sidstnævntes Styresmedlemmer. Man vil derfor henstille
til rest. Myndigheder at forandre Fondets Statutter i
Overensstemmelse dermed. Fondets Statutter Punkt 1 vil
derpaa faa saadan Lydelse: "1. Fondet forvaltes af Musiksekretæret
" "Harmoni" Bestyrelse. I denne skal forat liggende Samarbejdet
" ogsaa den nationale Scene være repræsenteret" og skal den bestaa
" af 7 Medlemmer af hvilke 3, hvoraf mindst en Spanier, tilligemed
" ligesaa mange Varerand vælges af "Harmoni" Repræsen-
" tantskab, medens 1 med Varerand vælges af og blandt
" den nationale Scenes Bestyrelse".

Bergen i December 1920.

Styret for Edward Griegs Fond.

*) Personlig mener jeg forresten, at Fortsættelsen her kort og godt burde lyde saaledes:
" hvorfor (mindst) et af de 6 Medlemmer med Varerand skal vælges af og blandt
den nationale Scenes Bestyrelse"